

пейского и латиноамериканского происхождения, что детерминировано разными приоритетными ценностными категориями этих сообществ.

В перспективе, на наш взгляд, следует осуществить лингвокультурологический и социолингвистический сопоставительный анализ национальных характеров англоязычных и испаноязычных народов США не только по гендерному, но и по всем возможным социокультурным признакам.

Джерела і література

1. The Cambridge Guide to English Usage, by Peters P. – Cambridge: Cambridge University Press, 2004. – 608 p.
2. Бессонова О. Л. Порівняльний опис гендерних концептів у структурі ціннісної картини світу в англійській та українській мовах // Вісник Сум. держ. ун-ту. – 2002. – № 4. – С. 15-21.
3. Фирсова Н. М. Об особенностях коммуникативного поведения и языка испаноязычных женщин // Филологические науки. – 2005. – № 5. – С. 36-43.
4. Швачко С. О. Соціолінгвістичні аспекти гендерної проблеми // Вісник Харківського національного ун-ту ім. В.Н.Каразіна. – 2003. – № 609. – С. 89-93.
5. Building Bridges Between Cultures/Digest Education and Immigration Girls; Edited by Julia L.Potter, WEEA Equity Resource Center at EDC, 2001. – 16 p.
6. Chafe W. Women and American Society // Making America. The Society and Culture of the United States. – Washington: United States Information Agency. – 1988. – P. 258-269.
7. Kulis S., Marsiglia F.F., Hurdle D. Gender Identity, Ethnicity, Acculturation, and Drug Use Exploring Differences Among Adolescents in the Southwest // Journal of Community Psychology, Arizona State University: Wiley Periodicals, Inc., Vol.31, # 2, 1-22, 2003. – 22 p.
8. Armaz G. For Hispanics, U.S. Census Can Cause an Identity Crisis // Houston Chronicle. – 2003. – P. 4A.
9. MacNeil R., Cran W. Hispanic Immigration: Reconquest or Assimilation // Do You Speak American? – New York: a division of Random House, Inc., 2005. – P. 89-114.
10. Фирсова Н. М. О национальных характерах испаноязычных и англоязычных народов в сопоставительном плане // Филологические науки. – 2004. – № 2. – С. 51-58.
11. Cofer O. J. Silent Dancing // Visions of America. – New York: Persea Books, 1993. – P. 179-186.
12. Юнацька А. Б. Відбиття культурної ідентичності іспаномовних етносів США в англійській мові // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2006. – Вип. 27. – С. 141-144.
13. Американский характер. Очерки культуры США: традиция в культуре / Отв. ред. О. Э.Туганова. – М.: Наука, 1998. – 412 с.
14. Guilbault R. del C. Americanization is Tough on «Macho» // Encountering Cultures. Reading and Writing in a Changing World / ed. by R.Holeton, NJ: A Blair Press Book, 1992. – P. 34-36.
15. Юнацька А. Б. «Mexican macho» в англо-американській культурі // Вісник СумДу. Серія «Філологічні науки». – 2006. – № 11 (95), Суми. – С. 101-105.
16. Cisneros S. My Name // Encountering Cultures. Reading and Writing in a Changing World / ed. by R. Holeton. – NJ: A Blair Press Book, 1992. – P. 504.

Ягупова Л. М.

ПРЕФИКСАЛЬНИЙ СЛОВОТВІР У СЕРЕДНЬОВЕРХНЬОНІМЕЦЬКИХ РУКОПИСАХ: ІМЕННИКИ З ПРЕФИКСОМ *ge-*

1. Дослідження історичного словотвору взагалі та словотвору середньовіснійнімецької (далі – свн.) мови, що ґрунтується на новому мовно-історичному фундаменті, зокрема, є сьогодні дуже актуальним напрямом лінгвістичних розвідок у Німеччині, де, починаючи з 80-х років ХХ століття, з'являються теоретичні праці, в яких обґрунтовується необхідність вивчення попередніх історичних періодів розвитку німецької мови на основі рукописів [1], [2]. При цьому розвідки, присвячені всебічному опису свн. словотвору, які б ґрунтувалися на великому за обсягом репрезентативному корпусі автентичних рукописів, залишаються, навіть у Німеччині, поодинокими спробами.

Матеріалом дослідження у пропонованій статті є іменники із префіксом *ge-*, дібрані із 79 рукописів, що репрезентують тексти різних жанрів і типів¹. На попередньому етапі було вивчено усі іменникові лексеми, до складу яких уходить аналізований префікс, і розглянуто загальні питання функціонального аналізу іменників із *ge-* [3], а також часткові питання, як-от: графічну варіативність префікса [4], окремі функціональні класи і словотвірні типи за участю іменників із *ge-* [5], їхнє функціонування в окремих свн. діалектах [6], особливості функціонування частотних утворень [7] тощо. Основним завданням пропонованої статті є узагальнення результатів дослідження іменників, утворених за допомогою префікса *ge-*.

2. Іменники, до складу яких входить префікс *ge-*, утворюють найпотужнішу групу у свн. дослідницькому корпусі, проте відіменникові лексеми посідають друге місце за кількістю похідних (121 лексема) (після іменників з *in-*), натомість перше – за кількістю прикладів (1281 уживання). Вони поширені у 73 рукописах із 79, у т. ч. у 6 рядках історичних грамот із семи. Частотність іменників із *ge-* зростає упродовж свн. періоду, але цей процес відбувається хвилеподібно: у середньовіснійнімецькому ареалі засвідчено постійне зростання кількості уживань, у південнонімецьких пам'ятках пік частотності припадає на другу половину ХІІІ століття, після чого спостерігається спад їхньої уживаності. З другої половини ХІІ до кінця ХІІІ століття префіксальні лексеми виявляються значно частіше у південнонімецьких, ніж у середньовіснійнімецьких, діалектах, проте у першій половині ХІV століття співвідношення між обома ареалами майже урівноважується.

3. Порівняння з латиною призводить до висновку, що кореляція відбувається майже винятково на лексичному рівні. Про відповідність на рівні префіксів може йтися лише в межах латинського *com-pater* – свн. *gevater*, однак латинський еквівалент у корпусі не засвідчений.

4. Дослідження текстової вибірки підтверджує гіпотезу про відсутність мовної норми як такої у свн. період. Наявність цілого ряду графічних варіантів *ge-* у складі відповідних іменників – *ge-*, *gi-*, *ga-*, *go-*, *gei-*, *g-*, *ke-* – підтверджує це. Провідним графічним варіантом є *ge-*. Його питома вага зростає упродовж свн. періоду. Другий за частотою варіант – *gi-* – є залишком давньовіснійнімецького (далі – двн.) часу й ознакою південнонімецьких рукописів. Унікальні графічні варіанти тяжіють до певних пам'яток і трапляються у Will-I-0-p (*ke-*), Phys-II-1-p (*ga-*), Kchr-II-1-v (*go-*), RhMI-III-4-v (*gei-*). Відсутність жорстко унормованої орфографії особливо помітна у ранньосередньовіснійнімецькій період, коли в одній пам'ятці можна зустріти декілька графічних варіантів префікса одночасно. Синкопований варіант *g-* характерний, насамперед, для південнонімецького ареалу, проте синкопа зумовлена дистрибуцією і настає, коли префікс передє сонорним і плавним

приголосним кореня (*glit* < *gelit*, *gnist* < *genist*). Орфографічні розбіжності (що з очевидністю призводять до варіації у вимові) засвідчені повною мірою у складі кореневих морфем. Їх можна пояснити, як правило, мовно-географічним і/або часовим чинником (напр.: *gesleht(e)* – варіант, що зафіксований у південнонімецьких діалектах, *geslechte* – у середньонімецьких пам'ятках; дифтонгізація довгого *iu* (> *ui*) є ознакою швабського, яка чітко відмежовує його від суміжних діалектів (*gesuine*), розширення *ei* в *ai* – баварського та швабського (*gebain(e)*), а звуження (*ei* > *ie*) – рейнськофранкського (середньонімецького) (*gebienne*). Перехід *h* у *ch* засвідчений, починаючи з другої чверті XIII століття, у ріпуарському RhMI-III-4-в, натомість у більш давній період (біля 1200 р.) у рейнськофранкському діалектному ареалі [TrPs-II-4-п] спостерігається спрощення *h* перед *t* (*geslete* / *geslethe* < *gesleht(e)*, *gerithunge* < *gerihtunge*).

На початку свн. періоду умлаут кореневого голосного виражений лише у поодиноких випадках. У другій половині XIII століття експлікація умлаута стає звичною у південнонімецьких діалектах, проте у середньонімецьких рукописах спорадично виникають у цей період приклади, коли умлаут відсутній.

5. Розвиток префіксального іменникового словотвору за допомогою *ge-* відбувається нерівномірно упродовж свн. періоду і залежить не лише від часового і мовно-географічного чинників, але також (у деяких випадках) – від типу й жанру тексту.

Так, творці епічного жанру надають поштовху для повернення в обіг або появи певних лексем із *ge-* (напр.: *gesiz*, *getwerc*, *gewelbe*). Серед префіксальних іменників із *ge-* найбільш уживаними у релігійних пам'ятках є *gebeine* (в Elis-V-4b-в), *gebet* (особливо в Pass-IV-5-в; TrPs-II-4-п), *gemüete* (у Taul-V-4a-п); в куртуазно-рицарському епосі – *geselle*, *gesinde*, *gezelt*; в історичних грамотах – *gewæge* [Freib-IV-3-г], [Freib-V-3-г] (у грамотах інших канцелярій частотних іменників не засвідчено: загальна кількість прикладів похідних із *ge-* коливається тут від одного до чотирьох), в інших правничих текстах – *gelæte* [StBA-IV-2-п]. Префіксальні іменники аналізованого типу не відіграють суттєвої ролі в іменниковому словотворі пам'яток, що репрезентують діловий стиль. У них засвідчено 24 подібні лексеми із 121: в історичних грамотах наводяться 10 дериватів, в інших правничих текстах – 18 лексем. Спільними для обох груп рукописів є 4 утворення: *geselle*, *geswistergît*, *gevære*, *gewæge*.

Жанр або тип тексту впливає на актуалізований лексико-семантичний варіант багатозначних іменників (наприклад, *geselle* уживається в релігійних текстах у прямому та переносному значенні 'товариш', в епічних пам'ятках – у тому ж значенні, проте – лише в прямому вжитку, натомість у пам'ятках ділового стилю – у значенні 'компаньйон' або 'підмайстер'). Форма ж тексту – віршована або проза – не позначається, як правило, на виборі лексеми.

6. Більшість похідних із *ge-* поширюється з півдня німецькомовного ареалу на північ (наприклад, *gebeine* абсолютно превалує спочатку у південнонімецьких діалектах, а у першій половині XIV століття – у середньонімецьких рукописах). Окремі лексеми проходять зворотний шлях поширення (наприклад, *gelit* просувається з півночі на південь).

Розгалужена система конкуруючих утворень та синонімів завдячує також часовому та мовно-географічному чинникам. Автори пам'яток, написаних на різних діалектах, віддають перевагу тим чи іншим лексемам із *ge-*, які означають одне й те саме: наприклад, у швабському діалекті уживається на позначення міри ваги *gelæte* [StBA-IV-2-п], в алеманському – *gewæge* [Freib-IV-3-г], [Freib-V-3-г], у той час як у середньобаварському Rurp-V-1-п засвідчено обидві синонімічні лексеми майже з однаковою частотністю (5 прикладів *gewæge* та 4 – *gelæte*). Обидва іменники властиві лише діловому стилю, у текстах релігійного спрямування замість них уживається (у прямому й переносному значенні) віддієслівне утворення *gewihete*.

Конкуренція певних лексем спостерігається, насамперед, у парах «префіксальний похідний іменник – базовий іменник» (напр.: *gekleide* – *kleider*, *gerihtunge* – *rihtunge*, *gewërschaft* – *wërschaft*).

Прихильність авторів до тих чи інших конкуруючих утворень, що мають у своєму складі певні суфікси, можна пояснити мовно-географічним (у певних випадках також – часовим) чинником: деякі історичні грамоти, що вийшли з канцелярії Фрайбурга у 1284-1300 роках, віддають перевагу лексемі на *-gît* – *geswistergît*, а такі, що датовані 1316-1320 роками, – похідному утворенню, яке має більш сучасний вигляд, – *geswester*, у той час як Rurp-V-1-п віддає перевагу іменникові на *-de* – *geswisterde*. В іншому випадку лексема типу *ge-de* (*geschuo(he)de*) уживається у східносередньонімецькому ареалі [MBeh-V-5-п] на відміну від конкуруючого іменника типу *ge-ø(e)* (*geschuohe*) (він виявляється лише на початку свн. періоду у південнонімецьких пам'ятках – східнофранкському Will-I-0-п і баварському Wind-II-1-п). Іменники на *-(e)de* репрезентують, у цілому, відмираючий тип: 4 префіксальні лексеми, до складу яких входить цей суфікс, виявлені в одному рукописі – ранньосередньо-верхньонімецькому (східнофранкському) BaGB-I-0-п. З іншого боку, окремі лексеми на *-(e)de*, як і їхні еквіваленти, прокладають собі шлях у свн. період, набувають ваги і залишаються в обігу до сучасного періоду (поодинокі уживання *geverde* – суфіксального плеоназму – засвідчено на початку свн. періоду у релігійній пам'ятці [BaGB-I-0-п] (проте він трапляється також у двн. пам'ятках [8, с. 2073]), поширюється на весь південнонімецький ареал: правничі тексти – у другій половині XIII століття [StBA-IV-2-п], на історичні грамоти – у першій половині XIV століття. На відміну від *geverde*, префіксальне *gevære* класифікується як нововісньонімецьке (далі – нвн.) утворення [8, с. 2061], проте його приклади зафіксовані (лише в баварському діалектному регіоні) уже наприкінці свн. періоду – у ділових текстах (зводі міського права [Rurp-V-1-п] та в історичних грамотах, що походять з Ландсгута [Lands-V-1-п]).

Із часом серед синонімів перевагу може отримати найчастотніший іменник із *ge-* або базова лексема (при цьому синоніми іменників із *ge-* зникають взагалі з обігу, їхнє уживання обмежується у сучасній мові певним діалектом або функціональним стилем): наприклад, у сучасній мові загальнонвн. *Gesicht* (свн. *gesiht*), *Anlitz* трапляється лише у поетичному мовленні, інші синоніми цього ряду – *anesuine*, *anesihite*, *beschouwede* – зійшли нанівець. Серед прикладів іншого типу слід назвати сучасне *Kleid*, що витиснуло як свн. префіксальне похідне утворення *gekleide*, так і інші синоніми цього ряду – свн. *gewæte*, *wât*.

7. Тенденція до архаїчності властива, насамперед, південнонімецьким діалектам: в окремих пам'ятках засвідчені префіксальні утворення із *ge-*, що не виявляються за їхніми межами (наприклад: *genôt, geknüpfe, gesperre* містяться лише у Will-I-0-п; *gerouche, gevehede, gewitze, gewizzede* – лише у BaGB-I-0-п, *gebrehete, gevrcze* – у LEnt-II-3-в) або виходять із загального обігу ще на ранньому етапі розвитку (*genibel*), хоча їхнє відлуння у певних діалектах відчувається ще у ранньоновісверхнімецькій (далі – рнвн.) період або навіть у нвн. мові.

Інші лексеми із *ge-* лише починають своє існування у досліджуваній період (наприклад, *gewelde* уживається спочатку у віршованих пам'ятках [Kchr-II-1-в], пізніше поширюється на прозу [Luci-III-3-п] у т.ч. на правничі тексти, поступово втрачаючи збірне значення [9, с. 490б].

8. У дослідницькому корпусі засвідчено лише два функціональні класи відіменникових префіксальних іменників за участю *ge-* – на позначення збірності та соціативи (табл. 1):

Таблиця 1

Розподіл префіксальних іменників із *ge-* за функціональними класами

Функціональні класи	Лексеми		Приклади	
	абс.	%	абс.	%
Іменники на позначення збірності	50	81,97	480	73,85
Соціативи	11	18,03	170	26,15
Разом	61	100,00	650	100,00

Співвідношення між збірними іменниками та соціативами дорівнює ~ 4,5 : 1 (за кількістю лексем) та 2,8 : 1 (за кількістю уживань).

В обох випадках абсолютно превалюють словотвірні типи за участю *-ø/(e)* (табл. 2):

Таблиця 2

Розподіл префіксальних іменників із *ge-* за структурними типами

Відіменникові іменники із <i>ge-</i>	Лексеми		Приклади	
	абс.	%	абс.	%
<i>ge-ø/(e)</i>	116	96,67	1258	98,20
<i>ge-(e)de</i>	2	1,67	6	0,47
<i>ge-gît</i>	1	0,83	16	1,25
<i>ge-(s)t(e)</i>	1	0,83	1	0,08
Разом	120	100,00	1281	100,00

Словотвірні типи *ge-(e)de, ge-(s)t(e), ge-gît* мають підпорядковане значення і пов'язані лише з поодинокими лексемами. Незначна питома вага іменників цих типів відповідає загальним даним [10, с. 57], [11, с. 351 і наст.]. При цьому Г. Пауль та В. Вільманнс посилаються майже винятково на віддієслівні іменники.

У дослідницькому корпусі засвідчена майже однакова кількість збірних іменників та іменникових лексем, у складі яких *ge-* виконує плеонастичну (надлишкову) функцію. Кількість плеоназмів зростає упродовж свн. періоду, що свідчить про поступове набуття префіксом характеру зайвої морфеми. Більшість подібних утворень розвивається убік ідіоматизації та лексикалізації.

На противагу семантично умотивованим префіксальним іменникам із *ge-*, в корпусі рукописів засвідчена група лексем з 11 утворень, які втратили вже у свн. період семантичний зв'язок з мотивуючою базою, тому кваліфікуються як семантично неподільні іменники. Їхня питома вага є невисокою (табл. 3):

Таблиця 3

Співвідношення семантично умотивованих і семантично неподільних відіменникових іменників із *ge-*

Відіменникові іменники з <i>ge-</i>	Лексеми		Приклади	
	абс.	%	абс.	%
семантично умотивовані	109	90,83	1110	86,65
семантично неподільні	11	9,17	171	13,35
Разом	120	100,00	1281	100,00

Співвідношення між семантично умотивованими і семантично неподільними лексемами складає 10 : 1, а їхніми прикладами в корпусі – 6,5 : 1. Семантично неподільні іменники у подальший час взагалі зникли з обігу (наприклад, *gemazze, geschrudel*) або поступилися непрефіксальній лексемі (напр.: *Bauer* (свн. *gebûr(e)*) (у цьому випадку відбулося також звуження лексичного значення), апокопованим відповідником (напр.: *Geschwister* (свн. *geswîstergît, geswîsterde*)), або отримали статус історизму (напр.: *Gesinde*). Сучасний *Gemüse* (свн. *gemüese*) – загальноновживаний іменник, який зазнав лексикалізації.

9. У рнвн. корпусі текстів, який досліджує П. О. Мюллер [12], зафіксовано 23 відіменникових утворення типу *ge-ø/(e)* (8 збірних, 8 плеонастичних і 7 ідіоматизованих лексем) і одне – типу *ge-d(e)*; у рнвн. корпусі текстів, який описує Р. Фріш [13], – 51 умотивований іменник (32 плеонастичні утворення, 18 збірних назв, *gevater* вона вважає єдиним умотивованим на синхронічному рівні соціативом типу *ge-(e)*, у той час як *gemal, geselle* і *gesind*, на її думку, представляють лексикалізовані іменники [13, с. 32]).

Половина іменників із тих, що розглядаються в корпусі як префіксальні лексеми, не засвідчені у словниках сучасної німецької мови. За Г. Вельманном [14], Б. Герсбахом і Р. Графом [15], продуктивним залишається лише словотвірний тип *Ge-(e)* на позначення збірних іменників. У писемному мовленні Г. Вельманн засвідчив також 2 соціативи, однак у корпусі сучасного усного мовлення не зафіксовано жодного подібного утворення.

Порівняння дослідницького корпусу із корпусами сучасного німецького писемного та усного мовлення свідчить про те, що у розподілі префіксально-суфіксальних іменників за функціональними класами спостерігаються як подібність так і певна розбіжність. Схожість полягає, насамперед, у тому, що словотвірний

тип *ge-ø(e)* (у сучасній німецькій мові – *Ge-(e)*) продовжує бути продуктивним під час творення збірних іменників. Розбіжність полягає, у свою чергу, у дуже низькій питомій вазі словотвірних плеоназмів на зразок *Gezelt* (їхнє уживання у сучасній німецькій мові обмежено, як правило, високим (поетичним) стилем), у зникненні з обігу відіменникових лексем типів *ge-(e)de*, *ge-(s)l(e)*, *ge-git*, які вже у свн. мові виявили свій архаїчний характер.

10. У пропонуваній статті представлено результати системного дослідження префіксальних іменників із префіксом *ge-*, проведеного на основі структурованого за часом і діалектами корпусу свн. автентичних рукописів. Набуті висновки можуть бути релевантними для подальших розвідок зі словотвору свн. мови.

Література

1. Müller U. Zum derzeitigen Stand des Projektes «Verskonkordanzen zu Lyrikhandschriften» // Beiträge zum dritten Symposium «Maschinelle Verarbeitung althochdeutscher Texte». – Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1980. – S. 78-85.
2. Wegera K.-P. Mittelhochdeutsche Grammatik und Sprachgeschichte // Deutsche Sprachgeschichte: Grundlagen, Methoden, Perspektiven. Festschrift für Johannes Erben zum 65. Geburtstag. – Frankfurt am Main; Bern; New York; Paris: Peter Lang, 1990. – S. 103-113.
3. Ягупова Л. М. Про деякі аспекти функціонального аналізу іменників із *ge-* у середньовісній німецькій мові // Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць. – Вип. 11: У 2 частинах. – Част. II. – Донецьк: ДонДУ, 2003. – С. 443-451.
4. Ягупова Л. М. Графічні варіанти префікса *ge-* в середньовісній німецькій мові // Матеріали XI Міжнар. науково-практичної конф. Асоціації українських германістів «Мотивація, кваліфікація, якість: питання теорії і практики». – Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2004. – С. 98-102.
5. Ягупова Л. М. Комбінаторні іменники на *ge-* на позначення об'єкта дії у середньовісній німецькій мові // Культура народів Причорномор'я: Научний журнал. – № 82, т. 2. – Симферополь: Межвузовський центр «Крым», 2006. – С. 249-252.
6. Jagupova L. M. Substantivableitung mit *ge-* in den bairischen Handschriften (2. Hälfte des 12. Jahrhunderts) // Восточноукраинский лингвистический сборник: Сб. науч. тр. – Донецк: Донеччина, 2002. – Вып. 8. – С. 413-424.
7. Ягупова Л. М. Іменник *gebete* у середньовісній німецькій мові: функціонально-семантичний аналіз (Бібліотека Інституту філології) // Матеріали Міжнар. конф. «Германістика в Україні та за кордоном. Стан і перспективи». – К.: ВПЦ «Київський університет», 2006. – С. 207-210.
8. Grimm J., Grimm W. Deutsches Wörterbuch: In 33 Bd-n. – Nachdruck. – Bd. 4. – Nachdruck der Erstausgabe 1897. – München: dtv, 1984. – 2152 S.
9. Grimm J., Grimm W. Deutsches Wörterbuch: In 33 Bd-n. – Nachdruck. – Bd. 6. – Nachdruck der Erstausgabe 1911. – München: dtv, 1984. – S. 4453-6596.
10. Paul H. Deutsche Grammatik: In 5 Bd-n. – 3. Auflage. – Halle (Saale): Max Niemeyer Verlag, 1957. – Bd. 5: Wortbildungslehre. – 142 S.
11. Wilmanns W. Deutsche Grammatik. Gotisch, Alt-, Mittel- und Neuhochdeutsch. – Zweite Abteilung: Wortbildung. – 2. Aufl., unveränd. Neudruck. – Berlin u. Leipzig: de Gruyter & Co, 1930. – 671 S.
12. Müller P. O. Substantiv-Derivation in den Schriften Albrecht Dürers: ein Beitrag zur Methodik historisch-synchroner Wortbildungsanalysen (Wortbildung des Nürnberger Frühneuhochdeutsch; Bd. 1). – Berlin; New York: Walter de Gruyter, 1993. – 531 S.
13. Frisch R. Substantivische Affixbildung im Frühneuhochdeutschen. *ge-*Präfigierungen und Ableitungen ohne explizites Suffix: ihre Morphologie und Semantik: Inaugural-Dissertation. – Würzburg, 1993. – 204 S.
14. Wellmann H. Das Substantiv / Deutsche Wortbildung. Typen und Tendenzen in der Gegenwartssprache. Eine Bestandsaufnahme des Instituts für deutsche Sprache Forschungsstelle Innsbruck. Zweiter Hauptteil (Sprache der Gegenwart, 32). – Düsseldorf: Schwann, 1975. – 500 S.
15. Gersbach B., Graf R. Wortbildung in gesprochener Sprache. Die Substantiv-, Verb-, und Adjektiv-Zusammensetzungen und -Ableitungen im «Häufigkeitwörterbuch gesprochener Sprache»: In 2 Bd-n (Idiomata; Bd. 12). – Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1984. – Bd. 1. – 313 S.

Рукописи та прийняті скорочення

- VaGB-I-0-n: Bamberger Glaube und Beichte, Himmel und Hölle. – Рукопис першої половини XII століття.
Elis-V-4b-v: Leben der heiligen Elisabeth. – Рукопис першої половини XIV століття.
Freib-IV-3-r: Urkundenstrecke Freiburg. – Рукописи 46 історичних грамот 1284-1300 років.
Freib-V-3-f: Urkundenstrecke Freiburg. – Рукописи 29 історичних грамот 1316-1320 років.
Kchr-II-1-v: Kaiserchronik. – Рукопис останньої чверті XII століття.
Lands-V-1-n: Landshuter Urkundenstrecke. – Рукописи 24 історичних грамот 1333-1345 років.
LEnt-II-3-v: Linzer Entechrist. – Рукопис близько 1200 року.
Luci-III-3-n: Lucidarius. – Рукопис першої чверті XIII століття.
MBeh-V-5-n: Evangelienbuch des Matthias von Beheim. – Рукопис 1343 року.
Pass-IV-5-v: Passional. – Рукопис близько 1300 року (початку XIV століття).
Phys-II-1-n: Physiologus. – Рукопис останньої чверті XII століття.
RhMI-III-4-v: Rheinisches Marienlob. – Рукопис другої чверті XIII століття.
Rupr-V-1-n: Ruprecht von Freising. Rechtsbuch. – Рукопис 1328 року.
StBA-IV-2-n: Stadtbuch der Stadt Augsburg. – Рукопис, датований після 1276 року.
Taul-V-4a-n: Tauler. Predigten. – Рукопис 1346 року.
TrPs-II-4-n: Trierer Psalmen. – Рукопис близько 1200 року.
Will-I-0-n: Williram. Hohe-Lied-Kommentar. – Рукопис кінця XI століття.
Wind-II-1-n: Windberger Psalter. – Рукопис останньої чверті XII століття.

Примітки

¹ Електронний варіант свн. рукописів надав для цієї розробки завідувач кафедри давньої германістики І Германістичного Інституту Рурського університету м. Бохума (Німеччина) професор К.-П. Вегера. На згаданій вище кафедрі відбувалося моє наукове стажування влітку 2001 року за фінансової підтримки Німецької служби академічного обміну.

Яковлев Г. Ю.

БЫТИЕ И ЯЗЫК

(ВЗГЛЯД ЛИНГВИСТА В СВЕТЕ НОВЕЙШИХ ДОСТИЖЕНИЙ ФИЛОСОФИИ И НАУКИ)

На современном этапе развития философии и науки практически не вызывает сомнений тезис о том, что в течение всего периода становления данных форм мировоззрения проблема соотношения бытия и языка являлась наиболее острой в полемике (по форме) и максимально актуальной для разработки направлений продолжения исследований (по содержанию).

Действительно, дискуссия о правильности имен в западной Античности (Гераклит Эфесский, Демокрит из Абдеры, Платон, Аристотель), спор между реалистами и номиналистами в средневековье (Ансельм Кентерберийский, Росцеллин из Компьена, Пьер Абеляр), обоснование сущности языка как универсального (К. Лансло, А. Арно), единого (В. фон Гумбольдт, А. Шлейхер), структурного (Ф. де Соссюр, И. А. Бодуэн де Куртене), психологического (Г. Штейнталь, И. Ф. Гербарг, А. А. Потебня) и социального (А. Мейе, Ж. Вандриес) целого в Новое время, репрезентация языка как первоначала всего открытого для его носителя на современном этапе (Э. Гуссерль, М. Хайдеггер, Л. Витгенштейн) показывают, что мыслители разных эпох целенаправленно и